

Sanningen om revolutionen och kriget i Spanien

1939

Den största proletära hjälteepiosoden i vår tid har avslutats, och det är på tiden att man på ett ansvarsfullt sätt säger hela sanningen om den till alla världens arbetare.

Den 18 juli 1936 uppstod i vårt land en resning, genom vilken den som klassmakt konstituerade staten, den agrara och industriella bourgeoisin samt aristokratin och kyrkan, ville spärra den väg till revolutionen, som proletariatet slagit in på. Då makt- och klasstaten reste sig, stod lagstaten blottad och vapenlös, representerad av några myndigheter som saknade verklig makt och voro fördummade av den falska borgerliga demokratins gift.

Dessa myndigheter voro oförmögna att försvara inte bara det angripna folket utan också sig själva; det var folket som nödgades försvara både sig och dem. Faktiskt försvann staten vid angreppet på den och striden mot rebellerna måste föras av en improviserad folkmakt, som åstadkom storstilade resultat därför att de miljoner arbetare, som voro organiserade i CNT och UGT, ägde stor organisatorisk erfarenhet och klar revolutionär uppfattning. Den spanska anarkismen, organiserad i FAI, förstod att i varje ögonblick upprätthålla den antifascistiska entusiasmen och fastheten som besjälade militanterna under hela kriget samt påvisade ständigt de brister som måste avhjälpas. Dess bästa kämpar skyndade först till fronten där de ställde sig i främsta ledet och visade sin förmåga, sin heroism och sin offervilja. Inom dessa folkliga organisationer och proletariatets skapelser funno FAI:s militanter en utmärkt och tapper bundsförvant.

Det frihetliga ungdomsförbundet betecknade för sin del det sympatiska unga inslaget i Spaniens frihetskamp. I dess led samlades den spanska ungdomens sundaste och mest beslutsamma element, vilka förstodo att offra liv och blod för saken.

Den frihetliga gruppen utgjorde i själva verket grundvalen för den antifascistiska motståndskraften och ansvarskänslan.

Om kampen förts uteslutande av spanjorer mot spanjorer, hade det antifascistiska folket vunnit seger på kort tid. Men snart, redan efter de första dagarna, framstod tydligt den tysk- italienska interventionen, vilken icke endast levererade krigsmateriel åt fascisterna utan även byggde upp en politisk och militär organisation omkring förrädaren Franco, varvid man huvudsakligen utnyttjade fascisterna inom "Falangen".

Den tysk-italienska interventionen gav vårt krig den omfattning som förkvävde revolutionen. Under de första månaderna hade kampen en "civil" och revolutionär aspekt; vi kämpade mot det förflutnas alla privilegier och rutenhet och skapade på samma gång de proletära, ja politiska och ekonomiska förutsättningarna för ett nytt samhällsliv. Den utländska interventionen tvingade oss antifascister att förvandla den revolutionära folkmilisen till en reguljär armé; att skyndsamt och oskickligt återupprätta staten, vilken ännu icke blivit ersatt med en politisk-social organisation som skulle övervinna den; att på vårt territorium taga emot de internationella brigaderna, vilkas allmänna kontroll icke låg i vårt folks hand; att framför allt be utlandet om det stöd som det internationella proletariatet icke skänkte oss, som bourgeoisins demokratiska stater vägrade oss och som till sist Ryssland gav oss mot betalning – inte bara för guld utan också för priset av vår politiska oavhängighet. För att erhålla de vapen som vi behövde, var det inte bara nödvändigt att lämna ifrån oss vår nationella förmögenhet, utan vi måste också finna oss i att Sovjetunionens spanska och utländska agenter i vårt land kontrollerade vår politik och vår krigsföring. Ingen ville detta, men alla antifascistiska sektorer accepterade det, för att folket inte skulle duka under genom världens likgiltighet inför vår kritiska belägenhet.

Det var då det kommunistiska partiet började avslöja hela sin falskhet. Det proklamerade, innan någon av de borgerliga sagt det, att arbetarna icke kämpade för revolutionen utan för den demokratiska republiken "av ny typ"; att vi skulle utveckla vår politik inom ramen av de västeuropeiska demokratierna; att man skulle respektera den mindre privategendomen (något som partiet icke gjorde självt); att den fria handeln skulle få försiggå – vilket var liktydigt med att lämna folket i spekulanternas våld; att kyrkorna skulle öppnas – som om det inte därifrån hade kämpats emot oss eller som om vi kunde tillåta att konspirationshärdar uppstå i vår rygg o. s. v. Alla det kommunistiska partiets paroller under krigets båda första år kunde sålunda, utan att man gör sig skyldig till något misstag, sammanfattas i dessa ord: Hellre förlora kriget än tolerera revolutionen.

Varken kriget eller revolutionen har i det antifascistiska Spanien haft någon värre fiende än stalinisterna. Deras paroller uttryckte ständigt i arbetarklassens namn någon önskan som bourgeoisin själv inte vågade uttala. Därav kom det sig att borgarna i stort antal anslö sig till detta parti, vilket med sina reaktionära paroller, som

idiligen upprepades, åstadkom att arbetarna till sist inte visste vad de kämpade för. Genom sitt uppträdande omöjliggjorde partiet det goda förhållandet mellan antifascisterna, trots att det hela tiden talade om "enheten".

Vilken enhet respekterade stalinisterna och vilken enhet lyckades de upprätta? ingen! Inom de internationella brigaderna lönnmördade Sovjets agenter tusentals icke-stalinistiska kamrater, vilka begivit sig till Spanien för att kämpa för den proletära revolutionen. I Barcelona läto de bland många andra Ilse Wolff och Marc Rein försvinna. – Sistnämnde var en son till Abramovitj, medlem av den socialistiska arbetarinternationalens exekutivkommitté.

Det kommunistiska partiets "tjekafångelser" bevitnade de brott som begingos mot en mängd revolutionära arbetare. Inom armén fanns det divisioner sådana som "El Campesino" (Lantmannen), där de soldater som icke skaffade sig medlemsbok i kommunistiska partiet hotades med döden, och i många andra förorsakade den stalinistiska sekterismens intriger, att de bästa militanterna försvunno eller omkommo i striden. Tredje Internationalens press överste de antifascistiska sektorerna med förtal och särskilt angrepos det spanska folkets mest revolutionära och målmedvetna representanter.

Den underkuvade, men icke utrotade spanska bourgeoisin såg tydligt och klart den betydelse som det kommunistiska partiet hade för bourgeoisin, och prisade som handlingar av klok besinning partiets systematiska angrepp på revolutionen. Bourgeoisin stod vid partiets sida, då det lanserade de mest lumpna och reaktionära paroller, då det förtalade och smutskastade proletariatets värdefullaste element, då det sådde tvedräkt mellan de båda stora fackliga centralorganisationerna, då det förberedde utrotandet av POUM:s anhängare och ett fysiskt förintande av dess främsta militanter, då det störtade Largo Caballeros vänsterregering för att därmed också beröva CNT makten, då det skickade ut divisionen Lister mot kollektivisterna i Aragonien eller framprovocerade majstriderna 1937 i Barcelona, då det brottsligt bragte om livet tappra kämpar, sådana som Camillo Berneri etc.

Anklagelserna mot det kommunistiska partiet för dess aktion under kriget i Spanien torde kunna fylla stora volymer, styrkta med ovederläggliga bevis, vilka äro lätta att samla, då de stått att läsa i de kommunistiska tidningarna i Madrid, Barcelona och Valencia. Det skulle vara en alltför vidlyftig uppgift för oss i detta sammanhang och vi avstå från den, men vi göra uppmärksamma på, att vi här icke säga något annat än sådant som kan klart och tydligt bevisas.

Genom att vår rörelse var proletär, intog den en ställning som den spanska revolutionens stöttrupp och avantgarde, varigenom den kom att utgöra revolutionens politisk-sociala kraft, ett förhållande för vars historiska riktighet hela vår propaganda och aktivitet ger belägg. Med vår propaganda fäste vi arbetarnas uppmärksamhet på deras klassintressen och med vår aktivitet lyckades vi socialisera jorden och fabrikerne samt under en ytterst svår krigssituation bjuda miljontals proletärer vissa levnadsbetingelser, som de aldrig förut haft och aldrig komma att glömma.

Genom sin frihetliga inställning har vår rörelse alltid, uppmärksam på varje dags särskilda förhållanden, utgjort en fast opposition mot varje diktatorisk tendens, och den har därför varit på samma gång antibolsjevickisk och antifascistisk. Men den har likväl varit motståndare till alla politiska partier i allmänhet, enär vart och ett av dem är skapat efter statens förebild – staten, vars erövring och förvaltning försumpar och förslöar, medan det i den fackliga organiseringen finns grunden till ett samhälle av producenter, förpliktade till arbete under andlig frihet och med tryggad existens.

Vi tala om den frihetliga rörelsen och det kommunistiska partiet och ingenting annat. Varför? Av två skäl: i det antifascistiska Spanien ha dessa två rörelser varit de kraftigaste; det var de som hade den största "dynamismen" och dessutom ha de båda upprätthållit så skilda ståndpunkter att de liksom utgjort två motsatta poler gentemot en ljum och "central" ståndpunkt. Denna sistnämnda representerades av den republikanska bourgeoisin och socialdemokraterna.

Socialisterna inom PSOE (spanska socialistiska arbetarpartiet eller Partido Socialista de Obreros de España) stödde sina politiska kadrer på UGT:s organiserade massor, vilken ställning kommunisterna började göra dem stridig. De hade inte någon egen politik: de utgjorde ett gammalt parti som var vant vid regeringsuppgifterna, de räknade många framstående personer och hade många kända ledare, men ingen med någon stor organisatorisk kraft. Och dessa ledare, som under kriget innehade höga poster, ha tjänat den republikanska bourgeoisin eller det kommunistiska partiet, om icke rentav båda samtidigt, men de ha icke bedrivit någon klasspolitik, vars

kontroll skulle ha legat i UGT:s hand. Largo Caballero, som ville göra detta under de sista månaderna han satt vid makten, kunde icke göra det därför att kommunisterna inom själva UGT redan hade förberett den manöver som kastade honom ur sadeln. Socialister voro också Negrín och Alvarez del Vayo, men båda fungerade som lakejer och agenter åt Moskva. På grund av ett sådant osäkert uppträdande av dess ledare har den stora massan av spanska socialdemokrater icke haft en egen linje, utan låtit behärska sig av det kommunistiska partiet, var gång den känt ett vitalt behov att reagera mot sin egen viljelöshet och kraftlöshet.

Utän tvivel har den frihetliga rörelsen också begått misstag. Det vet ingen bättre än den själv; ingen har känt det livligare. Den ena av dess eftergifter var att deltaga i regeringen, den andra var att upprätta en folkarmé, en tredje att medgiva att Sovjetunionen fick kontrollera vår generalstabs beslut ... Men, vem kunde undvika det? Vi kunde det inte, hur mycket vi än ville det, och ännu mindre hade de grupper och kretsar kunnat göra det, vilka klandrat och kritiserat oss i blindo? Vi blevo övergivna av hela världen och i detta svek, då vi sago oss ställda inför faran att duka under eller göra eftergifter, gjorde vi det senare. Detta var allt, varken mer eller mindre. Och då det spanska kriget var slut, kände vi oss lika rika på erfarenheter och på kännedom om verkligheten som vi voro trogna alla våra anarkistiska ideal och vår fackliga taktik.

Men hur slutade kriget? Inte så som vi hade velat att det skulle sluta, utan så som vi kunde sluta det. Man måste faktiskt fästa uppmärksamheten därpå. Kriget i Spanien slutade i Katalonien. Sedan den armékår som kommunisten Etelvino Vega skickat dit skingrats och förintats, sedan Listers och Modestos styrkor dragit sig tillbaka från Ebro till Tarragona, sedan fascisterna ryckt fram genom en terräng som med lätthet hade kunnat försvaras utan att förlora mer än 1/1,000 av sitt manskap, sedan man övergivit Barcelona och regeringen Negrín visat sig tro, att ett krig kunde vinnas genom att låta tysta de egna kanonerna och utfärda stupida manifest, sedan Cortes sammanträtt i Figueras, då varje deputerad stod med ena foten i Spanien och med den andra i Frankrike, sedan tusen och åter tusen spanjorer överskridit gränsen utan avsikt att återvända till sitt land (något som för övrigt icke heller regeringen hade för avsikt att göra) – vem kan då ärligt och sanningsenligt påstå, att kriget icke var slut?

England och Frankrike erkände Franco-regeringen, detsamma gjorde också de övriga makterna. Ingen, inte ens Ryssland, sålde längre krigsmateriel till oss. Den materiel som vi förut köpt låg kvar på franskt område, där också största delen av vårt guld befann sig, deponerat i diverse utländska banker. Och för Negrín-regeringens räkning blockerades de penningssummor som han personligen hade deponerat för att trygga en god framtid åt sig och de sina. I den republikanska zonen i Centralspanien och medelhavsprovinserna och längst nere i söder fingo de antifascistiska sektorerna av Negrín instruktioner om att omedelbart evakuera fronterna o. s. v.

Då Negrín var i Madrid, där han tillbragte knappast mer än några timmar, och med samma ansvarslöshet talade om att fortsätta kriget som att upprätta freden – en fred som förordats i hans ryktbara 13 punkter, i de tre paragraferna i Figueras och i det sista manifestet från denna regering: "Till alla spanjorer" -fanns det bara en sak som var klar och otvivelaktig; att vi förlorat kriget i Katalonien genom ett obestraftat förräderi, medan Negrín (och detta är något mera solitt än bara ett antagande) begagnade sig av vår motståndsaktion för att företaga en ny utsmuggling av värdesaker och fly till utlandet.

De första dagarna i mars såg sig den frihetliga rörelsen – den enda som förbjöd sina medlemmar att begära pass för att fly till utlandet – sedan den uppmanat alla partierna inklusive kommunisterna att konstituera en ny folkfrontsregering för att åstadkomma ett militärt motstånd som satte oss i stånd att uppnå en värdig fred av fienden – överraskad av två samtidiga faror, under vars bekämpande den fruktade katastrofen kunde uppstå: å ena sidan en kommunistisk resning under ledning av Negrín, och å andra sidan en revolt av några yrkesmilitärer mot Negrín. Båda stodo i begrepp att bryta ut. Då ingrep den frihetliga rörelsen och alla sektorer av folkfronten, med undantag av kommunisterna, för att åstadkomma en situation av politisk medling samt ärligt och uppriktigt söka undvika katastrofen och förraderiet mot folket.

Regeringen skyndade sig då att fly per aeroplan till utlandet. Detsamma gjorde det kommunistiska partiets militära och civila ledare, vilka övergävo sina massor när dessa under armédisciplinen tvingades att vända vapnen mot folket. Då striden började, blev det kommunistiska partiet besegrat och de som buro ansvaret för dess förrådiska uppsåt fångslades.

Men denna strid, som varade i åtta dagar i Madrid, avslöjade ännu en gång det kommunistiska partiets skurkaktighet. Hela brigader, kommenderade av kommunistiska officerare och kommissarier, övergävo sina

frontavsnitt – som lämnades i fiendens våld – för att utgjuta blod på Madrids gator och i dess omgivning. I provinserna Valencia, Estremadura o. s. v. ämnade kommunisterna göra likaledes och endast den frihetliga rörelsens lugn och behärskning har man att tacka för att en katastrof av oanad räckvidd kunde undvikas.

Överlämnandet av befälet över flottbasen Cartagena åt en kommunist, vars brottsliga aktivitet var väl känd av alla antifascister, framkallade till sist demoralisering bland matroserna, vilkas antifascistiska hållning varit oklanderlig alltsedan den 18 juli 1936. Av denna förvirring begagnade sig de fascistiska elementen i Cartagena för att genomföra en resning, som visserligen kvävdes i sin linda därigenom att nationella försvarsrådet konstituerades, men likväl redan haft den följden att hela flottan gick förlorad, då den blev tvungen att bege sig ut på öppna havet med bränsleförråd för blott några få timmar, med risk att eljest borrar i sank.

Utom denna episod, so farligt förlamade försvarsrådets verksamhet, måste man fråga sig: vad hade detta för uppgift? Det hade uppgiften att undvika den katastrof, mot vilken Negrín styrt kosan med snabba steg. För att kunna fylla denna uppgift vände det sig klart och tydligt till folket och svor på att ingen av dess medlemmar lika litet som någon av de antifascistiska ledarna skulle svika sin post medan rådet satt kvar, och i st. f. att ge appellen ”rädde sig den som kan”, såsom regeringen förut gett, skulle det utfärda en uppriktig lösen: ”rädde sig den som vill”. Rådet försökte tala ansikte med ansikte mot fienden utan mellanhand eller förslag från utlandet av något slag, för att av fienden utverka vissa fredsvillkor i stället för att hotas med ömsesidig förintelse – att erkänna dess påtagliga militära seger, men också proklamera vår obefläckade politiska heder.

Franco, som var beroende av Italien, accepterade icke försvarsrådets förslag, och medan fredsförhandlingarna avbrötos, utbröt offensiven på olika fronter. Då uppstod ett underligt fenomen. Olika militära enheter av kommunistisk färg – brigaderna 40 och 42, vilka varit de blodtörstigaste i striderna i Madrid under revolten – olika kavalleriskvadroner och den division, som skyddade sektorn Ocaña – övergingo nästan mangrant till fienden och kastade vapnen under rop på fred! I Estremadura kämpade icke heller de kommunistiska trupperna. På en dag kunde fienden rycka fram så långt den ville. Då detta skedde med åtskilliga kommunistiska trupper på alla frontsektorerna, spred sig fanflykten till alla fronter och från natten till morgonen befann sig Madrid – efter mer än två års ööverbinnligt motstånd – fullkomligt blottat och utlämnat på nåd och onåd åt de fascistiska trupperna, som kunde intåga i paradmarsch.

Utän att tappa huvudet, men med största skyndsamhet, måste man organisera de antifascistiska militanternas evakuering. Där vore alla de som tillhörde vår rörelse och dess nationalkommitté var de sista som lämnade Madrid. I Valencia, dit de evakuerade fördes, följde händelserna brådstörtat på varandra, ty alla fronter revos upp och fascisterna törstade efter hämnd. Soldaterna från alla antifascistiska fronter meddelades, att endast Alicante hamn erbjöd garanti för en evakuering, då den var avlägsnast från de sprängda fronterna, och dit begåvo de sig en dag innan nationella försvarsrådet och den frihetliga rörelsens nationalkommitté i hemlighet lämnade Valencia. De kunde emellertid icke taga sig fram dit emedan det uppstått fascistiska resningar i olika städer och byar på vägen. Detta tvingade dem att bege sig till hamnstaden Gandia, där de stego ombord på ett engelskt fartyg, icke genom någon regerings särskilda ynnest utan tack vare den internationella koordinerade spanska hjälpkommitténs aktion.

Det var detta och ingenting annat som möjliggjorde för dem att lämna Spanien via Gandias hamn, medan andra spanjorer embarkerade i Alicante. Det var c:a 200 antifascister av olika riktningar, bland vilka också funnes kommunistiska officerare, som från Spanien till London genomlevat samma öde som nationella försvarsrådet och den frihetliga rörelsens nationalkommitté som är stolt över att ha stannat kvar på sin post så länge plikten fordrade det och så länge det var möjligt att bevaka arbetarnas krav, vilka den representerade.

Detta är i stora drag, ovanför polemiska tvistigheter och skurkaktiga beskyllningar, det som tilldragit sig i Spanien under detta krig, vari – om alla antifascister utom och inom landet hade fyllt sin plikt såsom vi – det spanska folket skulle ha avgått med segern eller, i värsta fall, förmått organisera nederlaget på sådant sätt att det helt och hållet bibehållit sin värdighet och räddat livet på alla militanter som vågat det i striden.

För den frihetliga rörelsen

Confederación Nacional del Trabajo. Federación Anarquista Ibérica. Federación Ibérica de Juventudes Liberales. Nationalkommittén.

Det Anarkistiska Biblioteket

Sanningen om revolutionen och kriget i Spanien
1939

Syndikalismen #5 1939

www.anarkistiskabiblioteket.se